

PON VIDYASHRAM

STD-IX

SANSKRIT - II LANGUAGE

DATE

शब्दः - क

क २ चित्रं दृष्ट्वा चत्वारि वाक्यानि स्युत ।

शब्दः - श

श १ सन्धिं विच्छेद वा कुरुत ।

1. कुव + आलयः
2. उक्त + आज्ञा
3. सूर्यास्तः
4. मतेष्वयम्

श २ शब्दकर्वेः पूर्यत ।

1. शमः _____ सह वनम् अगच्छत् । (लक्ष्मणेन, लक्ष्मणाय, लक्ष्मणात्)
2. वयम् _____ आज्ञापालनम् कुर्मः (पित्रा, पित्रे, पित्रि)
3. सः _____ अन्तजः । (श्माया, श्मायाः, श्माम्)

श ३ धातुरूपैः पूर्यत।

१. अहम् पत्रम् ——— । (लिखामि, लिखति, लिखामि)
२. यूयं किमर्थं ——— । (ह्रस्वन्ति, ह्रस्वथ, ह्रस्वतः)
३. ते कार्यं ——— । (कुर्वन्ति, कौमि, कुर्वः)

श ४ वर्णविन्यासं कुरुत।

१. विद्यालयः
२. छात्रावासे
३. नमामि
४. वृ+इ+च+इ+त्+श्+अः
५. श्+अ+इ+वृ+अ+वृ+आ
६. वृ+अ+इ+म्+अ+वृ+आ

श ५ उच्चारणस्थानानि लिखत।

१. विश्वासः अत्र कुल्यवर्णः कः ?
२. कुन्तीपुत्र्य वर्णः कः ?
३. मधुरम् अत्र मूर्धन्यः कः ?
४. क वर्णस्य उच्चारणस्थानं किम् ?

श ६ - ७

७२ गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत।

अस्ति उज्जयिन्यां माधवः नाम विप्रः। एकदा तस्य आर्या स्वबालापत्यस्य रक्षार्थं तं व्यवस्थाप्य स्नातुं गता। अत्रान्तरे स ब्राह्मणः रक्ष्मा श्राद्धार्थं निमन्त्रितः। सः ब्राह्मणः अपि शृणुत्प्रादिद्रयात् अचिन्तयत् यद्किं अहं सत्त्वं न गच्छामि तर्हि अन्यः कश्चिद् श्राद्धार्थं वृतः भवेत्।

१. एकपदेन उत्तरत

१. विप्रस्य नाम किम् आसीत् ?

२. सः केन निमन्त्रितः ?

॥ एकवाक्येन उत्तरत

आर्या किम् कृतवती ?

भाषिककार्यम्

1. जता - अत्र कः प्रत्ययः ?
2. पत्नी - इत्यर्थे अत्र किं पठं प्रयुक्तम् ?

ग३ पत्न्यांश्च पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ।
आङ्गानस्य प्रश्नानस्य कर्तव्यस्य कर्मणः ।
क्षिप्रमक्रियमाणस्य कालः पिबति तद्रश्मः ॥

एकपदेन उत्तरत

1. कालः किम् पिबति ?
2. कार्यम् कथं कर्तव्यम्

एकवाक्येन लिखत
कालः किम् करोति ?

भाषिककार्यम्

1. आङ्गानस्य - अत्र का विभक्तिः ?
 2. सम्यः इत्यर्थे अत्र किं पठं प्रयुक्तम् ?
- ग३ व्युत्पत्तिक्रमानुसारं पुनः लिखत ।

1. तत्र वम् अस्मि ।
2. श्वेतकेतुः वेदान् शार्थान् अधीत्य आगच्छत ।
3. पिता दृष्टान्तेन तत्त्वज्ञानं प्रतिपादयति ।
4. आरुणः पुत्रः श्वेतकेतुः आसीत् ।
5. सर्वश्रेष्ठ अहम् इति सः अचिन्तयत् ।
6. अग्निमनः स्थूलं ज्ञात् (क) उद्भवति ।

ग ४ प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. विप्रः राजा निमन्त्रितः ।
2. श्वेतकेतुः आरुणः पुत्रः आसीत् ।
3. अग्निमनः स्थूलं ज्ञात् उद्भवति ।

ग ५ पर्यायपदानि मैत्रयत ।

१. पुत्रः - पिता ।
२. विप्रः - तनयः
३. तातः - कुविजः

ग ६ प्रत्यय रूपैः पूरयत ।

१. सः शालां _____ (गम् - ~~कुम्भ~~ ^{क्त्वा}) पठति ।
२. सः _____ (स्था - ~~क्त्वा~~ ^{क्त्वा}) गायति ।
३. स्नानं _____ (कृ - ~~कुम्भ~~ ^{कुम्भ}) जलमैव नास्ति ।
४. बालकः _____ (स्था - ~~म्यप्~~ ^{म्यप्}) वदति ।